

ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

«Ἐγενόμην ἐν Πνεύματι ἐν τῇ Κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος» (Ἄπ. 1,10)

Ἐκδίδεται ἀπὸ τὴν Κοινοβιακὴ Γυναικεῖα Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Αὐγουστίνου Φλωρίνης – 531 00 ΦΛΩΡΙΝΑ – τηλ. 23850-28610 – imaaflo@yahoo.gr

Περίοδος Δ' - Ἔτος ΛΕ' Φλώρινα - ἀριθμ. φύλλου 2095	Δευτέρα τοῦ ἁγίου Πνεύματος 28 Μαΐου 2018	Συντάκτης (†) ἐπίσκοπος Αὐγουστίνος Ν. Καντιώτης
--	--	---

Ἡ εἰκόνα τῆς ἁγίας Τριάδος καὶ ὁ Ἄβραᾶμ

«Ὡφθη δὲ αὐτῷ ὁ Θεὸς πρὸς τῇ δρυὶ τῇ Μαμβρῆ...» (Γέν. 18,1)

Καὶ πάλι, ἀγαπητοί μου, μᾶς ἀξίωσε ὁ Θεὸς νὰ φθάσουμε στὴν ἑορτὴ τῆς ἁγίας Τριάδος. Θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ πῶ στὴν ἀγάπη σας **λίγα λόγια γύρω ἀπὸ τὴν εἰκόνα** ποὺ ἀσπαζόμεθα σήμερα. Ἡ εἰκόνα αὐτὴ ὑπάρχει παντοῦ στὰ προσκυνητάρια· ὅπου μάλιστα πανηγυρίζουν καὶ γίνεται λιτανεῖα, ἐκεῖ προηγεῖται καὶ τῆς ἱερᾶς πομπῆς· μὲ τὸν τρόπο αὐτὸν ὁ πιστὸς λαὸς ἐκδηλώνει τὰ συναισθήματα τῆς πίστεώς του καὶ τιμᾷ τὴν ἑορτῇ.

Στοιχεῖο τῆς ὀρθοδόξου λατρείας σὲ κάθε ἑορτῇ εἶνε, νὰ τίθεται σὲ προσκύνῃσι ἡ **εἰκόνα** τοῦ τιμωμένου ἁγίου ἢ γεγονότος (π.χ. τοῦ ἁγίου Νικολάου, ἁγίου Σπυρίδωνος κ.λπ. ἢ τῆς Ἀναστάσεως, Πεντηκοστῆς κ.λπ.) Αὐτὸ εἶνε γνώρισμα τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Οἱ προτεστάντες δὲν ἔχουν εἰκόνες πλὴν τοῦ σταυροῦ καὶ τοῦ Εὐαγγελίου· οἱ μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά δὲν θέλουν ν' ἀκούσουν κἂν γιὰ εἰκόνες – νεώτεροι εἰκονομάχοι· οἱ δὲ φράγκοι στοὺς ναοὺς των ἀντὶ γιὰ εἰκόνες ἔχουν ἀγάλματα.

Ὅταν ἑορτάζῃ κάποιος ἅγιος, ὑπάρχει εἰκόνα του. **Οἱ ἅγιοι** δὲν ἦταν ἄγγελοι, ἀόρατοι· ἦταν σὰν κ' ἐμᾶς, μὲ σῶμα, καὶ ἡ μορφή τους ὅσο ζοῦσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἦταν ὄρατῆ· γιὰ ὠρισμένους νεωτέρους μάλιστα σώζονται καὶ φωτογραφίες τους· εἶνε ἐπομένως εὐκολο στὸν ζωγράφο, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὀρθοδόξου τεχντροπίας, νὰ ζωγραφίσῃ τὴν εἰκόνα ἐνὸς ἁγίου.

Σήμερα ὅμως δὲν τιμᾶται κάποιος ἅγιος· τιμᾶται τὸ ὕψιστο καὶ ἀσύλληπτο μυστήριον τῆς ἁγίας Τριάδος· Πατὴρ, Υἱὸς καὶ ἅγιον Πνεῦμα, μία Θεότης! διακηρύσσει ἡ ἁγία μας Ἐκκλησία. **Ἁγία Τριάς**, ἐλέησον τὸν κόσμον σου! Γεννᾶται λοιπὸν τὸ ἐρώτημα· τοὺς ἁγίους τοὺς ζωγραφίζουμε, ἀλλὰ τὴν ἁγία Τριάδα **πῶς νὰ τὴ ζωγραφίσουμε**; Ὁ μὲν Υἱὸς ἐνανθρώπησε, ἔγινε ὄρατός, καὶ ἔτσι τὸν ζωγραφίζουμε ἢ στὴ Γέννησι ἢ στὴ Βάπτισι ἢ στὴ Μεταμόρφωσι ἢ

στὴν Σταύρωσί του. Κατὰ δὲ τὴν θεολογία τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, μεγάλου πατρὸς τῆς Ἐκκλησίας, ἐκεῖνος ποὺ δὲν θέλει νὰ προσκυνῆσῃ τὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ, ἀρνεῖται τὴν σάρκωσί του καὶ τὴν σωτηρία. Ὁ Χριστὸς λοιπὸν ζωγραφίζεται, μὰ **ὁ Πατὴρ**; πῶς νὰ ζωγραφιστῆ; Κανεῖς δὲν τὸν ἔχει δεῖ· «*Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακε πώποτε*», λέει ἡ Γραφή (Ἰω. 1,18). Οἱ ἀρχαῖοι εἶπαν ὅτι, «*ἐάν τις τὸν ἥλιον ἀναιδῶς ἐγχειρῆ θεάσασθαι, τὴν ὄψιν ἀφαιρεῖται*», ὅποιος τολμᾷ ν' ἀντικρύσῃ κατὰματα τὸν ἥλιο (ἓνα δημιούργημα τοῦ Θεοῦ), τυφλώνεται – χάνει τὸ φῶς του (Ἐενοφ., Ἀπομν. 4.3.14). Ποιὸς τώρα θὰ μπορούσε νὰ δῆ τὸν ἴδιο τὸ Θεὸ καὶ νὰ τὸν ζωγραφίσῃ;

Τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπίσης δὲν εἰκονίζεται. Ἐμφανίσθηκε μὲν «*ὡσεὶ (=σὰν) περιστερά*» κατὰ τὴ Βάπτισι (Ματθ. 3,16) καὶ «*ὡσεὶ (=σὰν) γλῶσσαι πυρός*» κατὰ τὴν Πεντηκοστή (Πράξ. 2,3), ἀλλ' αὐτὰ εἶνε σύμβολα, δὲν ἦταν ἡ οὐσία. Γι' αὐτὸ εἶνε παιδαριώδη, ἀνόητα καὶ βλάσφημα ὅσα ἔγραψε σχετικὰ ὁ Καζαντζάκης· αὐτὸς χρησιμοποίησε τὸ λογοτεχνικὸ του τάλαντο γιὰ νὰ στάξῃ στὶς ψυχὰς φαρμάκι ἀπιστίας. Ὁχι, κύριε Καζαντζάκη! τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον εἶνε ἀόρατο, δὲν εἶνε περιστέρι ὅπως νόμισες.

Ὁρατὸς λοιπὸν ἔγινε μόνο ὁ Υἱὸς, ὁ Πατὴρ καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον εἶνε ἀόρατοι. Ὑπάρχει βέβαια **μία γνωστὴ παράστασις** ποὺ εἰκονίζει τὸν μὲν Πατέρα ὡς γέροντα μὲ ἄσπρα μαλλιά, τὸν Υἱὸ ὡς νέον ἄνδρα, καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ὡς περιστερά. Ἡ εἰκόνα αὐτὴ δὲν λέμε ὅτι εἶνε ἀπόβλητη ἢ ὅτι συνετέθη ἀπὸ ἀσεβῆ διάθεσι, δὲν εἶνε ὅμως σύμφωνη μὲ τὴν ἀκρίβεια τῆς ὀρθοδόξου δογματικῆς διδασκαλίας. Δὲν συναντᾶται ἐπίσης στὶς παραστάσεις εἴτε τῶν κατακομβῶν εἴτε τῶν χρόνων τῆς ἀκμῆς τῆς βυζαντινῆς ἀγιογραφίας. **Εἶνε νεώτερη.**

Προτιμότερη παράστασις, ποὺ εἰκονίζει ὀρθότερα τὴν ἁγία Τριάδα καὶ συναντᾶται στὴν ἐκκλησιαστικὴ παράδοσι, εἶνε **κάποια ἄλλη.**

Παρακαλῶ ἀπόψε στὸ σπίτι σας, ἀντὶ ἄλλων ἐλαφρῶν ἀναγνωσμάτων, νὰ πάρετε στὰ χέρια τὴν ἀγία Γραφή, τὴν Παλαιὰ Διαθήκη, καὶ ν' ἀνοίξετε στὸ 18ο κεφάλαιο τῆς Γενέσεως, τὸ ὁποῖο ἀρχίζει μὲ τὸ ῥητὸ πού εἶπα στὴν ἀρχή: «*Ῥφθη δὲ αὐτῷ ὁ Θεὸς πρὸς τῆ δρυὶ τῆ Μαμβρῆ*» (Γέν. 18,1). Τί λέει τὸ κεφάλαιο αὐτό;

Ὅμιλεῖ γιὰ τὸν **Ἀβραάμ**, ὁ ὁποῖος δὲν εἶνε πρόσωπο μυθικό. Εἶνε μία ἐξέχουσα φυσιολογία τοῦ Ἀνατολικοῦ κόσμου, πού ἔζησε 2½ σχεδὸν χιλιάδες χρόνια πρὸ Χριστοῦ. Στὰ νεώτερα χρόνια Ἕλληνι ἀρχαιολόγοι ἔκαναν ἀνασκαφές στὴν πόλι Οὐρ τῆ γενέτειρα τοῦ Ἀβραάμ, κοντὰ στὴ συμβολὴ τῶν ποταμῶν Τίγρητος καὶ Εὐφράτου, καὶ ἐκεῖ σὲ ἐπιγραφές βρῆκαν τὸ ὄνομα τοῦ Ἀβραάμ καὶ τὰ ἴχνη τῆς διαβάσεώς του. Ἀπὸ ἐκεῖ ὁ Ἀβραάμ, ὑπακούοντας στὴν ἐντολὴ τοῦ Θεοῦ, μετακινήθηκε ἀρχικὰ στὴ Χαράν καὶ τελικὰ στὴ γῆ Χαναάν.

Παρ' ὅλα τὰ πλούτη του ὁ Ἀβραάμ ζοῦσε σὲ σκηνές καὶ μία μεγάλη ἀρετὴ πού εἶχε ἦταν ἡ **φιλοξενία**. Δὲν καθόταν νὰ φάη ψωμί ἐὰν στὸ τραπέζι του δὲν εἶχε καὶ κάποιον ξένο. Καὶ δὲν περίμενε νὰ τοῦ χτυπήσουν τὴ θύρα του. Σὰν τὸν ψαρᾶ, πού ρίχνει τὸ δίχτυ νὰ πιάσῃ ψάρια, καὶ σὰν τὸν κυνηγὸ πού ἐνεδρεύει στὸ δάσος γιὰ θηράματα, ἔτσι αὐτὸς ἔβγαινε στὰ σταυροδρόμια ζητώντας μεταξὺ τῶν περαστικῶν νὰ βρῆ ξένους γιὰ νὰ τοὺς φιλοξενήσῃ.

Ἐνα μεσημέρι λοιπὸν, καὶ ἐνῶ ὁ θερμὸς ἥλιος τῆς Ἀνατολῆς ἔκαιγε τὶς πέτρες, ὁ Ἀβραάμ εἶχε βγῆ ἀπὸ τὴ σκηνὴ καὶ καθόταν κάτω ἀπὸ μιὰ βελανιδιά, τὴν «δρυὶ τοῦ Μαμβρῆ». Σηκώνοντας τότε τὰ μάτια του βλέπει μπροστὰ του **τρεῖς νέους ἄνδρες**. Ἐκεῖνοι ἔκαναν πὼς θέλουν νὰ προσπεράσουν, ἀλλὰ ὁ Ἀβραάμ ἔτρεξε, ἔπεσε στὰ πόδια τοὺς καὶ τοὺς λέει: Σᾶς παρακαλῶ, δεχθῆτε νὰ φιλοξενηθῆτε στὸ φτωχικό μου. Οἱ τρεῖς ξένοι πείσθησαν, δέχτηκαν τὴν πρόσκλησι κι ὁ Ἀβραάμ τοὺς ὠδήγησε στὴ σκηνὴ του. Τρέχει ἀμέσως στὴ βρύση, φέρνει νερὸ καὶ τοὺς πλένει τὰ πόδια κατὰ τὸ ἔθιμο τῆς ἐποχῆς, νὰ δροσιστοῦν κάτω ἀπ' τὸ δέντρο. Διέταξε τὴ γυναῖκα του τὴ Σάρρα νὰ ἐτοιμάσῃ τραπέζι, καὶ ὁ ἴδιος πῆγε στὰ βόδια του, βρῆκε τὸ πιὸ τρυφερὸ μοσχάρι, τὸ ἔσφαξε καὶ τοὺς φιλοξένησε πλούσια.

Αὐτοὶ οἱ τρεῖς, ὡς ἀμοιβὴ γιὰ τὴ φιλοξενία, εἶπαν στὸν Ἀβραάμ: Τοῦ χρόνου τέτοια μέρα θὰ ξανάρθουμε, καὶ **ἡ γυναῖκα σου** πού μᾶς περιποιεῖται **θὰ γεννήσῃ ἀγόρι**. Ἀκούγοντας αὐτὸ ἡ Σάρα γέλασε μέσα τῆς ἀμφιβάλλοντας ἂν αὐτὸ εἶνε πλέον δυνατόν νὰ γίνῃ (αὐτὴ ἦταν τότε 80 ἐτῶν καὶ ὁ Ἀβραάμ περίπου

100). Ἀλλὰ ὁ Θεός, ὁ μέγας καὶ παντοδύναμος, πού κάνει τὸ βράχο νὰ τινάξῃ ῥόδα, ἔκανε τὸ θαῦμα· ἡ Σάρα γέννησε ἀγόρι, τὸν Ἰσαάκ, ὅπως ἀκριβῶς τὸ εἶχαν πεῖ οἱ τρεῖς νέοι.

Ἦταν νέοι; Ὁχι. Τί ἦταν; Ἄγγελοι. Τρεῖς! Αὐτοὶ ἦταν τὸ **σύμβολο τοῦ μεγάλου μυστηρίου** τῆς ἀγίας Τριάδος, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἀγίου Πνεύματος. Νά λοιπὸν γιὰ τὴν ἀπό ἀρχαιοτάτης ἐποχῆς ἡ παράστασις τῆς **φιλοξενίας τοῦ Ἀβραάμ** ἔμεινε στὴν Ἐκκλησία ὡς εἰκόνα τῆς ἀγίας Τριάδος.

* * *

Ἄς μᾶς διδάξῃ σήμερα, ἀγαπητοί μου, ὁ Ἀβραάμ. Τί ἔχει νὰ μᾶς πῆ; Πολλὰ πράγματα.

✓ **Νὰ εἶμαστε φιλόξενοι καὶ φιλόστοργοι**, ὅπως ἦταν ὁ Ἀβραάμ, καὶ νὰ δείχνουμε ἐμπράκτως τὴν ἀγάπη μας σὲ κάθε ἄνθρωπο.

✓ **Νὰ εἶμαστε ἐπίσης γενναῖοι**, ὅπως γενναῖος στάθηκε ὁ Ἀβραάμ. Εἶχε κοντὰ του 318 ὑπηρέτες, συνεργάτες στὰ ἔργα του. Καὶ μ' αὐτούς, μιὰ φούχτα ἀνδρῶν, σὰν ἄλλος Λεωνίδας, κατατρόπωσε μιὰ στρατιὰ πέντε βασιλέων. Εἶχαν αἰχμαλωτίσει τὸν ἀνιψιὸ του τὸ Λώτ καὶ τοὺς κυνήγησε μ' αὐτούς τοὺς λίγους μὰ ψυχωμένους ἀπὸ τὴν πίστι στὸ Θεό, καὶ ἐλευθέρωσε τὸν ἀνιψιὸ του. Φαίνεται ἀπίστευτο; Ἡ πίστις μετακινεῖ βουνά. Δώστε μου ἓνα στρατιώτη ἢ ἀξιωματικὸ ἢ ἄνδρα πού νὰ πιστεύῃ βαθειὰ στὸ Θεό, καὶ τότε «ἓνας θὰ καταδιώξῃ χιλίους καὶ δύο θὰ μετακινήσουν μυριάδες» (Δευτ. 32,30· βλ. ἠησ. Ναυ. 23,10). Κ' ἐμεῖς τὸ Δώδεκα (12) μέχρι τὸ Εἰκοσιδύο (22), ἂν καὶ λίγοι, καταδιώκαμε τοὺς ἐχθρούς μέχρι Σόφια καὶ Τσατάλτζα καὶ Ἄγκυρα. Τί νὰ τὰ κάνῃς τὰ νούμερα; Νικοῦν ἐκεῖνοι πού ἔχουν τὴν ἀπόφασιν νὰ θυσιαστοῦν.

✓ **Διδασκόμαστε ἀκόμα νὰ μένουμε πιστοὶ** στὸ Θεό. Ἐμεῖς δὲν θυσιάζουμε τίποτα· γίναμε τόσο τσιγγούνηδες, ὥστε δὲν δίνουμε οὔτε λίγες σταγόνες αἵμα γιὰ ἓναν ἀσθενῆ. Ἀλλὰ ὁ Ἀβραάμ –τί πίστι!– προσέφερε στὸ Θεὸ τὸ μονάκριβο παιδί του· ἦταν ἔτοιμος νὰ τὸ θυσιάσῃ γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Κυρίου.

✓ Ὁ Ἀβραάμ μᾶς διδάσκει τέλος νὰ εἶμαστε **ταπεινοί**. Ἀκοῦμε στὶς κηδεῖες ἀπὸ τὸν ψάλτη, τὴν ὥρα πού κυκλώνουμε τὸ φέρετρο προσφίλου νεκροῦ μας, ἐκεῖνο τὸν φιλοσοφικώτατο καὶ βαθυνοῦστατο λόγο πού συνοψίζει τὴ ματαιότητα τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς: «*Ἐμνήσθην τοῦ προφήτου βοῶντος, Ἐγὼ εἶμι γῆ καὶ σποδός*» (ἐξ ὁδίου ἀκολ.: Γέν. 18,27). Ποῖός εἶνε ὁ προφήτης; Ὁ Ἀβραάμ. Τί εἶπε ὁ Ἀβραάμ: «*Ἐγὼ εἶμι γῆ καὶ σποδός*»· ἐγώ, Θεέ μου, μπροστὰ στὸ δικό σου μεγαλεῖο εἶμαι στάχτη καὶ χῶμα.

(†) **ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος**